2.1. Güven

Güven, fertlerin ve toplumun huzuru için gereken ilkelerin başında gelir. Güven ortamı sağlanmadan insanların hayatlarını sürdürmesi mümkün olmaz. Kişiler, gruplar, toplumlar ve devletler arasındaki ilişkilerin sorunsuz yürümesi can, mal ve ırzın korunması güvene bağlıdır. Güven ortamının kaybolduğu bir toplumda haksızlık, zulüm, aldatma gibi olumsuz davranışlar yaygınlaşır. Birlik ve beraberlik ortadan kalkar. İnsan ruhunda ve toplumun yapısında yıkıcı hasarlar meydana gelir.

Kur'an'da sorumluluk verilen ve değerli kılınan her varlığın öncelikle güvenle ilişkisine dikkat çekilir. Kutsal kitapları getiren meleğin sıfatının **Ruhulemin**[7] olması, peygamberlerin ortak sıfatlarından birinin **Emin**[8] olması, Mekke'nin **Beledülemin** kılınması[9] buna örnek gösterilebilir.[10]

İslam toplumunda güvenliği sağlamak üzere kurumlar oluşturulmuştur. Müslüman idarecilerin esas görevi, toplumun güvenliğini sağlamak olmuştur. Hz. Peygamber, **Medine Sözleşmesi** ile şehirde yaşayan Müslüman, Yahudi ve putperestlerle karşılıklı güvene dayalı bir ortam tesis etmiş ve şehri güvenli hale getirmiştir.[11]

Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde şehirlerde özel güvenlik teşkilatı oluşturulmuştur. İslam beldelerini gezen seyyahlar bu şehirlerdeki güven ortamının kendi memleketlerinde bulunmadığını belirtmişlerdir.[12]

Osmanlı Devleti, tarih boyunca birçok topluluğun güvenli bir şekilde sığınabileceği bir yer olmuştur. Örneğin II. Bayezid döneminde İspanya'da Katolik inançlarına karşı gelenleri cezalandırmak üzere kurulan engizisyonun zulmünden kaçan bir kısım Yahudi, Osmanlı topraklarına kabul edilmiş ve çeşitli şehirlere yerleştirilmiştir. İsveç Kralı Demirbaş Şarl, Osmanlı ülkesinde bir süre mülteci olarak kalmıştır. XIX. yüzyılda ise Rusya'nın baskısından kaçan binlerce Macar, Osmanlı Devleti'ne sığınmış ve ülkenin farklı yerlerinde gayrimüslimlerin de can güvenliği sağlanmıştır.[13]

Yorumlayalım

Güven ortamı, bir toplumun gelişmesini nasıl etkiler? Günümüzdeki şehirlerin siyasi, ekonomik ve sosyal durumlarını düşünerek bu konuyu yorumlayınız.

Güven ikliminin oluştuğu dönemlerde İslam medeniyetinin gelişmesi hız kazanmıştır. Güvenliğin sağlanamadığı zamanlarda ise Moğol ve Haçlı saldırılarının gerçekleştiği dönemlerde olduğu gibi sorunlar artmış ve bu durum İslam medeniyetinin zayıflamasına yol açmıştır.

---

7 bk. Şuara suresi 193. ayet.
8 Toksarı, "Emanet", 11/81.
9 bk. Tin suresi 3. ayet.
10 Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*, 40, 42, 43.
11 Şentürk, "İnsan Hakları", 22/328; Bardakoğlu, "İslam", 23/21.
12 Metin Yılmaz, "Şurta", 39/242.
13 bk. Turan, "Bayezid II", 5/234-238; Aktepe, "Ahmed III", 2/34-38; Küçük, "Abdulmecid", 1/259-263.